

Van de auteur:

In de roman 'Adem en leef' is Rolf Detering rechercheur in Arnhem die de dood van een vrouw onderzoekt. Zij lijkt onder verdachte omstandigheden om het leven te zijn gekomen. Rein Klunder en Rietje Beukers zijn in die tijd collega's waar hij mee samenwerkt.

In de roman 'Je hart uit' maakt u kennis met Doris van Beeck. Zij loopt stage in Utrecht als rechercheur in opleiding en onderzoekt in haar stad de aanslag op een student.

Jaren later werken Rolf, Rein en Doris samen in 'Betragt.' Doris heeft een vaste aanstelling gekregen in Nijmegen, waar Rolf Detering naartoe was gepromoveerd en de leiding heeft gekregen over het rechercheteam, waarna hij Rein Klunder overhaalde om ook naar Nijmegen te verhuizen. Gedrieën onderzoeken ze de vondst van een man die onder gruwelijke omstandigheden aan zijn einde is gekomen.

In 'De dans ontspringen' ontmoet u Rolf samen met Jacobine Dijkman, zij is aangenomen als internetrechercheur en wordt aan het team toegevoegd. Ze werkt samen met Rein Klunder aan de oplossing van de verdwijning van een vrouw en een diefstal die overeenkomsten met elkaar lijken te hebben.

Aansluitend volgt 'Cold case', waar in 2006 het eerste cold-caseteam ontstaat. Jacobine maakt daar deel van uit en gaat, naar aanleiding van een bijzondere verklaring van een zestienjarige jongeman, op zoek naar een moordenaar.

Een woord van dank aan Mariette Vernooij, Roxane Houshmand, Arthur Bake en Jan Vogelij. Voor het lezen van het script, jullie commentaar, kritiek en correcties die daardoor zijn gemaakt. Voor elk van jullie geldt dat dit de kwaliteit van 'Inburgeren' ten goede is gekomen.

Niets van deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Romans van Giovanni Pavoncella:

‘Job’

‘Jenna’

‘Adem en Leef’

‘Je hart uit’

‘Betragt’

‘De dans ontspringen’

‘Cold case’

Verkoop o.a. via: Bol.com, libris.nl en website:
www.bravenewbook.nl/giovannipavoncella
Info: facebook.com/giovannipavoncella

*(Alle gebeurtenissen, namen en locaties in dit verhaal zijn gefingeerd,
het verhaal is gebaseerd op fantasie en onderwerpen zijn willekeurig
verzonnen)*

Giovanni Pavoncella

‘Inburgeren’

Roman

DEEL I

2009

Rein Klunder verlaat Noor Elsing, zijn partner in de afgelopen zeven jaar met wie hij samenwoonde in Nijmegen. Vijf jaar geleden trok hij bij haar in, in haar huis waar ze haar praktijk uitoefent.

Hij liep al een tijdje met die gedachten maar stelde dit steeds uit. Vanwege het ongewisse waar hij zich mee confronteerde als hij overdacht hoe hij dit aan ging pakken en wat hem daarna overkwam. Twee jaar hield hij voor zijn gevoel zijn relatie met Noor vol sinds Jacobine Dijkman, zijn collega binnen het recherche-team, een einde maakte aan hun verhouding. Eerst nog in de vorm van een 'time out', en dat begreep hij toen totaal niet, maar uiteindelijk definitief. Ook nadat Jacobine in 2007 haar partner verliet, waardoor hij dacht weer een kans te maken op herstel van de aanhankelijke en intieme tijd die hij met haar had meegemaakt. Maar hij pakte dit volkomen verkeerd aan door de onzekerheid die in hem sloop op het moment dat hij haar aandacht trok. Tot hij samen met al zijn collega's van haar te horen kreeg dat ze ontslag nam en vertrok naar Italië, haar nieuwe liefde achterna. Toen kreeg hij, tegen beter weten in, het onbestemde idee dat dit de oorzaak was dat zij hun relatie beëindigde, dat ze hem bedroog. Toen hij haar daar op aansprak kreeg hij de kous op z'n kop. Onomwonden en gemaakt vriendelijk maakte ze hem duidelijk dat hij de oorzaak was van hun breuk. In de eerste plaats omdat hij haar niet steunde in haar vak en als collega. Maar vooral omdat hij, ondanks haar regelmatige aanmoedigen om op te stappen bij hun partners en samen het leven voort te zetten, geen initiatief nam en af zat te wachten. Met een sneer zei ze dat ze hem dankbaar was, daardoor

stond ze open voor een relatie met haar nieuwe partner, een Italiaan.

Sindsdien hield hij zijn relatie met Noor vol.

Tot hij Jacobine met haar partner ontmoette op een georganiseerd feestje op hun bureau, waar zij door zijn baas Rolf Detering ook uitgenodigd was, als oud-collega. Haar routinematige handdruk met Noor terwijl ze hem met een ongeïnteresseerde blik aankeek, gespeend van enige empathie. Alsof ze hem voor het eerst ontmoette. Hij vond zichzelf een onbenul, dat hij al die tijd niet naar zijn zelfrespect luisterde en koos voor zichzelf. Dat hij haar besluit niet beoordeelde als het einde van hun relatie en in plaats daarvan bijzonder onhandig met haar omging als collega. Waarschijnlijk de belangrijkste oorzaak dat zij volledig op hem uitgekeken raakte.

Op dat feestje was dit meer dan duidelijk.

Vanaf dat moment nam hij zich voor om een dagboek bij te houden waarin hij zijn gedachten omschreef. Als hij deze herlas corrigeerde hij met regelmaat zijn notities, omdat hij tegen zichzelf loog, waardoor na vele bladzijden de waarheid aan hem opdrong. Dat hij beseft waar hij staat in zijn leven en weet wat het hem brengt als hij daarmee doorgaat. Zijn gedrag tegen anderen, zijn aangenomen leugens om zichzelf te motiveren met onhaalbare toekomstgedachten, terwijl Noor in die tijd nooit aan hem vroeg of er iets met hem aan de hand was. En dat kwam hard aan, zij had genoeg aan het leven met hem, maar vooral aan haar werk en in haar vrije tijd tennissen. Dagenlang liep hij met de feiten die hij als eindconclusie schreef, als een soort van epiloog waarin een laatste niet mis te verstane regel stond, 'kap er mee.'

Slapeloze nachten kreeg hij ervan, want kappen met z'n huidige leven, met zijn werk waar hij goed in was, een ervaren rechercheur op zijn eenenveertigste. Tweede man achter Rolf waar hij al jaren mee samenwerkte. Een zinvolle baan waar hij samen met zijn collega's met regelmaat succes boekte. Alleen voelde dit de laatste twee jaar niet meer zo, maar dat gevoel wilde hij wel terug. Intussen wist hij dat dit haalbaar was, mits hij Noor verliet. Dat hij dit deel van zijn leven ging beëindigen en koos voor zichzelf, want zodra hij daar aan gewend was nam de zin in werken toe. En ook zijn kansen op een nieuwe relatie, ondanks dat hij zich dit nog niet voor kon stellen.

Toen hij zijn besluit nam vroeg hij een gesprek aan met Rolf, op een vrijdag aan het einde van de middag.

Hij vertelde hem alles, noemde nergens de naam van Jacobine, maar wel zijn verhouding met een ander en de gevolgen daarvan. Rolf raadde hem aan om met de bedrijfspsycholoog te gaan praten, liefst ook met Noor om te onderzoek of daardoor een kans op herstel mogelijk was. Iets waar Noor tot op dat moment geen weet van had en hij liet dat hij liever zo, als het om de oorzaak ging.

Hij was al op zoek naar een plek om daar tijdelijk te gaan wonen tot hij alles na zijn scheiding met Noor op orde had, waar hij Rolf van op de hoogte zou houden. Intussen een collega-vriend, zijn baas die vertrouwde op hem en niet twijfelde aan zijn inzet.

De week na zijn gesprek met Rolf vond hij een twee-kamerflat in Nijmegen van zestig vierkante meter. Een flat op de derde verdieping aan de Symfoniestraat.

Hij kreeg de sleutel op één december en na werktijd en deels in de weekenden organiseerde hij dat zijn toekom-

stige adres opgeknapt werd en ingericht met spullen die hij hoofdzakelijk online kocht. Hij had de buurvrouw een sleutel gegeven zodat de bezorgers de spullen af konden leveren, waarna hij op zijn flat vele uren doorbracht om alles in elkaar te zetten.

En dat viel niet op bij Noor, zij had haar werk en hij het zijne.

Vrijdag achttien december wilde hij met Noor een serieus gesprek. Als hij dit zo zei nam ze de tijd voor hem en namen plaats aan de eettafel.

Anderhalf uur later vertrok Noor met een reiskoffertje naar een vriendin waar ze het weekeinde bleef slapen.

Ze wilde niet meer met hem in één huis. Hij kreeg de tijd tot zondag rond het middaguur waarna ze aannam dat hij alles had weggehaald dat van hem was. Om vier uur 's middags keerde ze terug en was hij in haar huis niet meer welkom.

'Gooi de sleutelbos maar door de brievenbus als je de deur afsluit', zei ze bits voor ze vertrok en, 'het ga je goed.'

Het voelde niet als een opluchting, hij had eerder een onbestemd gevoel terwijl hij door haar huis liep. Alles in en in wit met zwarte, paarse en donkerrode objecten als meubels, tafels, stoelen en kunst. Een koud huis, als een strak kantoor.

Op zaterdag huurde hij een bestelwagen en ruimde uit het huis wat van hem was. Het was niet veel, maar het paste niet in zijn sedan. Toen hij de deur achter zich dichttrok haalde hij haar sleutels van zijn sleutelbos en gooide ze door de brievenbus naar binnen. Hij stuurde Noor een sms dat zijn sleutels achter de voordeur lagen als ze thuiskwam en vertrok. Nog steeds had hij geen

opgelucht gevoel toen hij deze fase van het afscheid achter de rug had, eerder een leeg gevoel.

's Avonds tegen middernacht in zijn eenpersoonsbed, dat hij had meegenomen, probeerde hij een boek te lezen. Maar hij kon zich niet concentreren en legde het boek op de grond. Hij dacht na over wat hij op de eerste zondag van zijn verblijf aan de Symfoniestraat ging doen. Hij zette de wekker op zeven uur en nam zich voor om een flink stuk te gaan fietsen.

Maandag, aan het einde van het weekoverleg dat door Rolf geleid werd, vertelde hij aan zijn collega's waar hij sinds vorige week zaterdag woonde, dat insloeg als een bom. Hij ruilde zijn vrije kerstweekend met Doris en met Rogier Zwaan de dagen tussen kerst en nieuwjaar.

Hij wilde liever aan het werk blijven, dat door zijn collega's in dank werd afgenomen.

Op oudejaarsavond vierde hij de jaarwisseling met zijn ouders. Hij had een kamer gereserveerd in het 'Mercure Hotel' waar hij ze naartoe bracht toen ze 's ochtends met de trein arriveerden, haalde ze op en bracht ze terug.

Ze bleven tot zondagmiddag waardoor hij de kans kreeg om met zijn vader weer eens goed bij te praten, waarna zijn moeder met regelmaat haar mening aan het gesprek toevoegde. Het bijzondere was dat zowel z'n moeder als zijn vader het niet spijtig vonden dat zijn relatie met Noor op de klippen liep. Want in de zeven jaar dat zij eigenlijk hun schoondochter was had ze misschien tien keer uit zichzelf met hen gebeld, en samen met haar zagen ze hun zoon nooit bij hun thuis. Zijn moeder kon niet nalaten hem te vertellen dat Lize Blijleven sinds twee jaar ook weer alleen woonde, met haar dochttertje van acht.

Waarop zijn vader zei, 'Niet doen Nien, blijf daar af.'
Lize, zijn eerste vriendin op de middelbare school.
Wonend in Olst, de plaats waar zijn ouders wonen.
Hij kon zich niet voorstellen dat zij na zoveel jaar
contact met hem zou willen, laat staan hijzelf.

Vier januari was hij op tijd op het werk. Hij werd vroeg wakker, besloot om op te staan en aan de slag te gaan. Rietje Beukers, zijn nieuwe collega binnen hun team, kwam even daarna.

Een hernieuwde kennismaking volgde, sinds de tijd dat ze in Arnhem samenwerkten. Hij kreeg het gevoel dat de sfeer binnen het bureau er op vooruit ging met haar. Hun nieuwe internetrechercheur, zijn collega waar hij veel mee te maken kreeg.

2010

Latifa Baker woont al sinds begin 2003 in Nederland, op het vliegtuig gezet door haar ouders in Bagdad vanwege de dreigende oorlog met het westen.

Haar broers Nabil en Arif zaten al in Amerika bij familie van haar vader in New Jersey. Zij kreeg onderdak bij haar oom, Waleed Ismal, de broer van haar moeder.

Hij arriveerde in 1996 in Nederland en kreeg in 2002 een verblijfsvergunning. Sinds zijn komst woont hij in Malburgen-West, een wijk van Arnhem ten zuiden van de Rijn, in een klein huurhuis aan de Malvastraat. Zijn verhaal is dat hij vluchtte toen medestanders van een ander beleid in Irak werden opgepakt en verdwenen, waardoor hij het niet meer vertrouwde. Hij zag kans om via Jordanië te ontkomen, waar hij op een vliegtuig stapte naar Nederland.

Haar moeder, Zulema Ismal, leerde haar vader kennen in Amerika, in Pennsylvania. Ze werd door de Chaldeeuwse kerk in Bagdad, een katholieke gemeenschap in Irak, afgevaardigd naar een jongeren synode die door de katholieke kerk in New Jersey werd georganiseerd. Haar vader had in die tijd banden met geloofsgenoten in Amerika waardoor deze uitnodiging tot stand kwam. Op de lokale synode ontmoette ze Adam Baker, een student die antropologie studeerde aan de universiteit aldaar. Haar moeder studeerde in die tijd voor huisarts aan de Universiteit van Bagdad en zat in haar één na laatste jaar. Zij begon aan haar praktijkjaar zodra ze terugkeerde van haar trip in 1976, vijftienvijf jaar oud in de wetenschap dat Adam met de kerst naar haar toekwam. Omdat ze, vanaf de eerste dag dat ze naast hem op een bank plaats nam tijdens de synode, voelde voor hem. Een gevoel dat ze niet eerder in haar

leven had meegemaakt en meteen omarmde.

Latifa's oom Waleed kwam haar halen op twintig februari 2003 nadat ze in Engeland op Gatwick overstapte op een KLM-vlucht naar Amsterdam. Daar ervaarde ze meteen vrijheid en niet meer het beangstigende gevoel dat het in Irak uit de hand ging lopen, als ze haar vader mocht geloven. Want hij kreeg een vertrouwelijk schrijven van een vriend uit Washington met het dringende advies om Irak te verlaten. Uit betrouwbare bron wist hij dat Engeland en nog een aantal andere westerse landen mee gingen doen aan een invasie in Irak. Op zoek naar de massavernietigingswapens die Saddam Hoessein geproduceerd zou hebben. En hij liet haar die brief lezen.

Haar moeder had haar uiteindelijk overtuigd dat ze moest gaan. Dat oom Waleed er alles aan zou doen om haar wegwijs te maken in Nederland met alle mogelijkheden die dit land bood om haar studie te kunnen vervolgen.

Haar moeder bleef, omdat ze zich als arts verantwoordelijk voelde voor haar patiënten. Zich ervan bewust was dat ze als dokter in een strijd haar landgenoten van dienst kon zijn. Haar vader bleef ook, hij liet zijn vrouw niet in de steek, ondanks dat hij toen nog vrij uit kon reizen.

Het eerste wat Latifa deed, toen ze zich een dag of veertien georiënteerd had, was leren fietsen, want ze ging fietsend naar de HAVO in Arnhem. Ze volgde voorlopig alleen maar lessen Nederlands van de eerste

tot de vijfde klas. Dat werd opgemerkt door een van de leraressen Nederlands, waarna ze na schooltijd privélessen kreeg omdat zij wat in haar zag en tijd in haar stak.

Op twintig maart, zesentwintig dagen nadat ze in Nederland aankwam, viel de coalitie Irak aan aangevoerd door de Amerikanen en Engelsen. Een week later kreeg ze, na veel moeite, haar ouders aan de lijn nadat ze zich diep zorgen had gemaakt. Door het eerste bombardement op Bagdad, waarvan ze de beelden op tv zag. Ondanks haar opluchting dat ze de stemmen van haar vader en moeder hoorde nam haar zorg niet af na het gesprek. Ze overleefden beiden de oorlog die woedde en eindigde in chaos, nadat de Amerikanen op één mei de overwinning uitriepen. Dat was een schrale troost gezien het gemis dat bleef, omdat ze niet terug mocht komen.

Op achtentwintig november werd ze negentien. Vierde dit in de Chaldeeuse kerk in Arnhem-Zuid, waar ze haar geloofsgenoten trof. Georganiseerd door haar oom die hand- en spandiensten verrichtte als vrijwilliger om de kerk op orde te houden en daar waar noodzakelijk reparaties uitvoerde. Een gewaardeerd lid van de Iraakse gemeenschap, waar hij ook wat administratief werk voor deed en hulp kreeg van een vrouw die les gaf in boekhouden. In ruil daarvoor hield hij haar tuin bij, net zoals hij dat bij anderen deed om wat bij te verdienen. Alhoewel Latifa de indruk kreeg dat hij ergens anders ook werkzaamheden had. Waar wist ze niet en vroeg het ook niet als hij in zijn negen jaar oude 'Chevrolet Corsa'

wegreed.

Intussen volgde ze een aantal andere vakken op de HAVO die aansloten op de studie die ze gevolgd had in Bagdad. Ze sloot vriendschap met een aantal meiden uit haar klas dat het begin werd van een gevoel dat ze zich thuis voelde in Nederland. Thuis bij haar oom lukte dit niet, conservatief als hij was en onervaren als vrijgezelle man om een tiener op te vangen en op te voeden.

In september 2004 ging ze naar de vijfde van de HAVO, en sprak intussen goed Nederlands. Via een toelatings-examen had ze bewezen over voldoende kennis te beschikken om de vijfde klas succesvol af te ronden, met een diploma. Buiten al haar tijd die ze in haar studie stopte had ze in die tijd één principe, uit op vrijdagavond. Naar de discotheek, bioscoop of met een aantal klasgenoten naar een kroeg. Zij zat de hele avond als enige aan de limonade en zorgde dat ze voor middernacht weer thuis was, om kritiek van haar oom te voorkomen. Zaterdag sliep ze uit en de rest van het weekeinde studeerde ze. Hielp haar oom met de was en het strijken, zondags een vast ritueel, maar naar hun kerk ging ze nauwelijks meer.

Na haar HAVO-examen, een diploma dat ze vierde met Nellie Gerritsen en Debby Rulkens, kwam ze vrijdagochtend, na een nacht lang 'housen' in een discotheek, om half vijf thuis. Gebracht door een onbekende jongeman die de hele avond en nacht rondom hun drieën danste als ze op de vloer stonden, waardoor ze zijn bijzondere stijl van bewegen overnamen. Hij bood haar aan om haar thuis te brengen op zijn brommer, en ze stapte bij hem achterop. Want het hele eind lopen over de Rijnbrug naar huis daar zag ze tegenop.

Dat was de eerste keer dat haar oom tegen haar uitviel. Handtastelijk werd toen ze afgezet werd door Reinout, zijn naam die ze onderweg te weten was gekomen. Verschrikkelijk boos was haar oom, de hele nacht was hij opgebleven. Keek uit naar haar thuiskomst terwijl hij in de tussentijd allerlei scenario's in zijn hoofd haalde wat zijn nicht kon zijn overkomen. Dat vertelde hij opgewonden aan haar terwijl hij haar bij haar arm greep en naar de woonkamer loodste. Hij deed haar pijn, dat zei ze tegen hem en rukte zich los, waarna hij haar in haar gezicht sloeg. Ze keek hem ontzet aan. Vroeg met stemverheffing waarom hij dat deed. Hij schreeuwde naar haar dat zij hem diende te gehoorzamen en zonder zijn toestemming niet na twaalfen thuis mocht komen. Dat wist ze, dat kon hij verantwoorden naar haar ouders. Maar vijf uur 's morgens niet. Ontdaan liep ze de trap op naar boven. Riep tegen hem dat dit de eerste en de laatste keer was dat hij haar sloeg.

Diep teleurgesteld viel ze languit op bed, voelde zich alleen, een gevoel dat ze heeft sinds ze bij hem werd ondergebracht. Ze waardeerde het wel wat hij allemaal voor haar gedaan had. Maar dat hij haar sloeg, ondanks zijn argumenten waar ze begrip voor op kon brengen, zorgde ervoor dat ze het vertrouwen in hem verloor.

De volgende ochtend toen ze haar ontbijt maakte, en haar oom niet thuis aantrof, besloot ze dat ze op zichzelf wilde wonen. Ze was bijna eenentwintig, volwassen.

Ze had een tijdje geleden al gegoogeld en vervolgens navraag gedaan bij het stadskantoor. Daardoor wist ze dat ze recht had op een uitkering. Die ging ze aanvragen en op zoek naar een studentenkamer. Want ze ging studeren voor diëtiste, een opleiding van drie jaar. Zodra ze deze studie voltooid had nam ze zich voor om het

Nederlanderschap aan te vragen, omdat ze dan meer dan vijf jaar in Nederland vertoefde.

Gedurende haar studie aan het HBO bleef ze bevriend met Debby en Nellie. Regelmatig gingen ze samen uit maar niet zo frequent als in hun HAVO-tijd, dat door hun vriendjes kwam. Haar vriendinnen hadden die wel, maar zij niet. Nieuwsgierig was ze of zij al seks hadden gehad, en beiden ontkenden dat. Maar ze merkten allebei dat hun vriend meer pogingen in die richting deed, zoals de hand van het vriendje van Nellie die met regelmaat onder haar blouse verdween als ze elkaar zoenden. Tot nu toe bleef het daar blijkbaar bij, en zowel zij als Debby hadden voor de zekerheid condooms gekocht. Maar beide vriendinnen snapten haar niet sinds ze een zolder huurde van een kinderloos echtpaar aan de Apeldoornseweg. Zij kon haar gang gaan terwijl Debby en Nellie nog bij hun ouders woonden. Een prima plek had ze, met een mooi uitzicht op Sonsbeek. Desondanks moest ze er niet aan denken dat een man aan haar zat. Dat ze een relatie kreeg waardoor ze haar vrijheid verloor die ze kreeg toen ze afscheid nam van haar oom. Ze deed dit met toestemming van haar ouders. Een indringend skypegesprek voerde ze met hen om uit te leggen waarom ze op haar zelf wilde wonen. Zonder haar oom daarin te kwetsen.

Op advies van haar vader opende ze een rekening bij een bank. Dat nummer gaf ze aan haar vader door en vervolgens ontving ze elke maand zevenhonderd euro. En ze liep niet meer met cash geld dat ze wekelijks van haar oom kreeg.

Bovenop haar toelage kreeg ze een kleine sociale uitkering dat voor haar onafhankelijkheid zorgde, die ze koesterde. Mede een reden dat ze niet terug wilde naar haar geboorteland, en haar moeder begreep dat.

In mei 2008 deed ze examen en studeerde af als diëtiste. Voor het eerst in vijf jaar omarmde ze haar moeder en vader die vanwege haar afstuderen naar haar toe kwamen, op doorreis naar Amerika. Ze had een kamer in het Rijnhotel voor hen geboekt. Drie weken hadden ze uitgetrokken om hun kinderen weer te zien waarvan ze een week in Nederland bleven en gezamenlijk optrokken. Eén dag met oom Waleed, op zondag, waardoor ze voor het eerst sinds jaren weer een dienst in haar kerk beleefde. Samen met haar ouders. Heel bijzonder voelde dit. Vooral na de dienst toen ze met alle geloofsgenoten aan een lange tafel plaats namen, gezamenlijk aten en hun ervaringen deelden. Een emotionele dag na alle verhalen. Het verlies van gezinsleden, familie en vrienden of de breuk met hen die na hun vertrek ontstond. Maar ook de veranderingen die ze mee maakten in Nederland, het gemis van hun cultuur en het dagelijks gebruik van hun taal.

Op verzoek van haar vader had ze een auto gehuurd die ze samen met hem ging halen met de trolleybus, dat hij een bijzondere ervaring vond. Heel de week trokken ze er op uit en bezochten Den Haag, waar haar vader naar de Amerikaanse ambassade moest. Gingen naar Amsterdam en Rotterdam waar ze met de Spido door de haven voeren en de laatste dag, voordat ze op vrijdag verder vlogen, brachten ze door in Arnhem.

Veel hadden ze met elkaar gepraat, als volwassenen. Ze was niet meer hun kleine meisje en zowel haar

moeder als haar vader behandelden haar niet meer zo. Alle onderwerpen waar zij als vrouw mee te maken kon krijgen passeerden de revue. Dat veroorzaakte een saamhorigheidsgevoel, waardoor de afstand die er alle jaren was tussen hen kleiner leek te worden. Van haar moeder begreep ze dat de situatie in haar geboorteland instabiel was, wel vrij met meer democratie. Maar desondanks corrupt, in weerwil van het bestuur dat onder leiding van Paul Bremer door de Amerikanen werd begeleid. Een land waar haar moeder bleef, hoewel ze al een aantal jaren zonder problemen kon vertrekken. Maar daar was bij haar geen sprake van. Haar vader zweeg toen ze dit vertelde. Hij voegde er uiteindelijk aan toe dat de situatie in Irak van dien aard was dat een familiedag in Bagdad tot de mogelijkheden behoorde. Zijn wens dat ze tenminste één keer per jaar een aantal dagen als gezin samen doorbrachten, met de vrouwen die haar broers intussen in Amerika hadden getroffen.

Aan het einde van de middag liepen ze naar een artsen-praktijk. Ze liet daar de kleine ruimte zien waar ze haar werk als diëtiste uit ging voeren. Haar hospita's hadden haar geholpen, want één van de artsen was een broer van de vrouw die haar de zolder verhuurde.

Voor het woon-werkverkeer had ze een elektrische fiets gekocht waarmee ze heen en terug kon rijden en was nog niet van plan om haar rijbewijs te halen. Ze zag daar binnen de stad de noodzaak niet van in.

De volgende ochtend stond ze al vroeg in de hal van het station, reed met haar ouders mee naar Schiphol.

Ze hilde niet toen ze afscheid nam, ze voelde vooral emotie toen haar vader haar omhelsde en de kussen van haar moeder gaven haar energie. Ze voelde zich zelf-

standig, onafhankelijk, binnenkort ook financieel zodra ze haar vader mee kon delen dat ze hun toelage niet meer nodig had. Ze zwaaide ze uit, stuurde kushanden toen ze zich voor het laatst omdraiden na de pascontrole en liep terug naar het station.

‘Latifal’, hoorde ze iemand roepen en keek om zich heen. ‘Wat doe jij hier?’, vroeg Reinout achter haar, terwijl hij op haar schouder tikte.

Verrast keek ze om. ‘Waar kom jij ineens vandaan?’, vroeg ze. ‘Waar was je de afgelopen jaren, want jou ben ik niet meer tegengekomen in Arnhem.’

Ze keek op haar horloge nadat ze gesplit hadden afgerekend in een restaurant op Schiphol, waar ze met hem naartoe ging. Reinoud Klammer, zijn volledige naam die ze voor het eerst hoorde. Na haar examenfeestje van de HAVO, dat in de ochtenduren eindigde achterop zijn brommer, was ze hem uit het oog verloren. En wat daar de oorzaak van was vertelde hij haar onder het eten van een gezamenlijke lunch. Zijn ouders waren in die periode gescheiden waardoor hij, samen met zijn broer, met z’n moeder naar Amsterdam vertrok waar zij oorspronkelijk vandaan kwam. Die ochtend kwam hij terug uit Engeland waar hij zijn vader had bezocht. In Londen waar hij werkte voor Shell en intussen getrouwd was met een jonge vrouw met ‘roots’ uit India. Lastig vond hij dit om z’n vader te zien samen met haar, zij die voor zijn gevoel beter bij hem paste, gezien haar leeftijd.

Leuk vond ze de ontmoeting met hem. Dat het afscheid van haar ouders camoufleerde als het om haar gevoelens ging. Van eenzaamheid waar hij dat

vervelende gevoel van uitstelde, door de aangename wijze waarop hij met haar omging. Als oude vrienden. Ze tikte op haar wang waar hij haar kustte, waarna hij haar even vast hield. De eerste keer in haar leven dat een man dit bij haar deed, omdat ze geen afstand van hem nam.

Maandag zeven juli begon ze op haar praktijk. Sinds haar afstuderen hadden de assistentes van de verschillende praktijkartsen afspraken voor patiënten bij haar gemaakt. Daardoor had ze in haar eerste werkweek al een stuk of vijf afspraken per dag. Mannen, vrouwen en kinderen met verschillende klachten of het advies van een dokter om eens met haar te gaan praten.

Ze draaide mee in het ritme van de praktijk, ook met het gezamenlijk overleg dat elke dag van half elf tot elf uur plaats vond. En aan het einde van de week was ze op haar plek. Vooral door de assistentes die als collega's voelden. Tot ze, bijna een jaar nadat ze begon met haar praktijk, in de krant een advertentie las van het CWZ in Nijmegen. Het 'Canisius Wilhelmina Ziekenhuis', waar de afdeling diëtetiek zocht naar een diëtiste ter aanvulling van deze praktijk. Criteria waaraan ze leek te voldoen met een vast salaris. In plaats van het variabele inkomen dat ze tot nu toe had op basis van de facturen die ze wekelijks kon versturen. Desondanks ging het wel goed met haar praktijk, maar het was geen vetpot.

De arbeidsvoorwaarden die ze las gaven haar de zekerheid dat ze van dat idee afkwam, dat ze geen geld te kort kwam. Ze solliciteerde. Ze werd meteen uitgenodigd waarna er nog een tweede gesprek volgde met haar toekomstige collega's. Een kennismakingsgesprek voordat ze een definitieve knoop doorhakten. Maar haar

allochtone achtergrond, het feit dat ze nog steeds het Arabisch beheerste was mede oorzaak dat ze voor haar kozen. Vanwege de vele immigranten die uit de regio kwamen. Ook uit Noord-Afrika waardoor deels een communicatieprobleem werd opgelost en patiënten met deze achtergrond naar haar werden verwezen.

Een uitdaging die haar verwachtingen overtrof als het om haar vak ging. De empathie welke een rol ging spelen om deze patiënten het gevoel te geven dat ze begrepen wat er in hen omging. Aangaande de klachten, waarmee ze soms al te lang rondliepen, door een gebrek aan het Nederlands.

Op maandag eenendertig augustus begon ze, nadat ze haar werkzaamheden in Arnhem netjes had afgebouwd. Tussentijds had ze in Nijmegen gezocht naar een flat, waar ze ook beschikte over een logeerkamer. Ze kwam er al snel achter dat ze met haar toekomstige salaris veel beter af was na het beëindigen van haar praktijk en de zolder aan de Apeldoornseweg. Zeker nadat haar vader haar te kennen gaf niet te stoppen met hun maandelijkse bijdrage. Ze vond aan de Triangelstraat een flat op de eerste verdieping, in de wijk Neerbosch-Oost. Een driekamerflat die ze naar eigen smaak inrichtte, waarna ze voor het eerst sinds ze in Nederland arriveerde naar huis ging.

2010

Vrijdag tweeëntwintig januari, vlak na de middag, ging de deur open in de poort van 'de Koepel', de gevangenis in Arnhem aan de Wilhelminastraat. Het miezerde en Maarten trok de capuchon over zijn hoofd. Hij lette niet eens op of er iemand op hem stond te wachten. Keek ook niet om naar het gebouw waar hij bijna twaalf jaar had doorgebracht voor een moord die hij gepleegd zou hebben. Hij liep de Alexanderstraat in richting Nijmegen en wandelde zesentwintig kilometer om zijn vrijheid te beleven, naar zijn nieuwe adres. Het afgelopen jaar ging hij regelmatig op begeleid verlof onder leiding van één of twee begeleiders. Waarna op de tweeëntwintigste zijn transmurale verlof startte, nadat het team dat hem begeleidde van mening was dat zijn terugkeer in de maatschappij verantwoord was. De burgemeester was geïnformeerd en had goedkeuring verleend. De zorgaanbieder wees een studio aan in Nijmegen omdat hij daar, op zijn verzoek, wilde wonen. Weg van Malburgen.

Het openbaar ministerie had de woensdag daarvoor goedkeuring verleend aan zijn terugkeer naar de normale samenleving, en om kwart over zeven stak hij de sleutel in het slot van zijn studio. Een flat op de eerste verdieping aan de Triangelstraat, in de wijk Neerbosch-Oost. Op fietsafstand van zijn werk waar hij maandag begon, onder toezicht van de reclassering tot zijn volledige straf erop zat. Tijdens zijn detentie had hij zijn HBO-studie 'Civiele Techniek' afgemaakt waar hij in totaal zes jaar over had gedaan. Vanuit 'de Koepel' had hij al digitaal gewerkt voor de gemeente Nijmegen en een planning opgesteld voor een andere aanpak van het onderhoud aan de Waalbrug. Een initiatief van de reclassering om hem na zijn vrijlating meteen goed aan

het werk te krijgen. Zaterdag, voordat hij startte met zijn werk, kocht hij een tweedehands Ford. Hij nam zich voor om de komende weken nog een paar rijlessen te nemen en maandag fietste hij naar het gemeentehuis aan de Korte Nieuwstraat, als beleidsmedewerker met een tijdelijk contract van dertig uur in de week.

Zes uur per dag van half negen 's morgens tot drie uur 's middags met een middagpauze van een half uur.

Maarten Vervoort, in 1999 veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf voor de moord op Bauke Veenema-Vervoort, zijn tante. Terwijl hij vol bleef houden dat hij haar niet vermoord had. Het jaar daarvoor werd ze donderdag twee juli 's morgens door haar dochtertje Anke gevonden die dacht dat ze sliep, omdat ze niet reageerde. Daarna dacht ze dat haar moeder bewusteloos was en verbaasde zich over de rare houding waarin ze lag, op haar buik met haar handen vastgebonden aan de bedrand evenals haar voeten.

Ze belde meteen haar oma en vertelde wat ze zag. Hendrika Vervoort, de moeder van Bauke, spurte op haar fiets naar de woning van haar dochter en trof haar aan, vermoord. Om haar hals zat een gedraaide witte theedoek waarmee ze, naar later bleek, was gewurgd. Anke, het nichtje van Maarten, verklaarde tegen de politie dat hij regelmatig bij zijn tante kwam voor wiskunde-bijles, waarna ook hij zijn DNA af moest staan. Want er was een onderbroek met spermavlekken aangetroffen en speeksel op de witte theedoek dat dezelfde DNA kenmerken vertoonde als het DNA van zijn tante. Waardoor het een familielid moest zijn. Zijn vader Johan of zijn oom Jochem, de broer van zijn vader, of hij.

Jelle, de man van Bauke, had een baan op een Noors productieplatform in de Noordzee. Hij werkte daar drie weken waarna hij een week vrij had. Maarten kreeg in die tijd een affaire met zijn tante. Hij negentien jaar oud en zij drieëndertig. De eerste tijd 's avonds als Anke sliep, terwijl zijn vader dacht dat hij bijles kreeg van zijn zus. Dat was ook zo, tijdens de grote vakantie drie keer in de week, en op één van die avonden riep ze hem naar boven waar hij haar naakt aantrof in bad. Sindsdien bedreef hij de liefde met haar of beter gezegd zij met hem. Zo beoordeelde de aanklager dit, omdat hij nog maagd was en niet wist waar te beginnen toen zij zonder een gevoel van schaamte zei dat ze met hem naar bed wilde. Ze had zin in seks, met hem.

Het enige wat ze in zijn oor zou hebben gefluisterd was, 'dit blijft ons geheim Maarten, niemand hoeft hier ooit iets van te weten te komen', en hij hield zijn mond.

Hij leerde snel, zij wees hem de weg en hij vertelde dat hij zich na een week of drie volwassener voelde, anders. Dat kwam door haar, omdat ze gemakkelijk en vrij met elkaar omgingen, en niets vonden ze vreemd of onbetamelijk in hun aanraking. Hij verkende haar lichaam en zij dat van hem voordat hij bij haar binnendrong. Niet wild maar geleidelijk werkend naar een hoogtepunt, geleerd door haar.

Na de vakantie werden ze handiger in hun ontmoetingen als hij wist wanneer Anke tussen de middag op school overbleef en Jelle aan het werk was voor de kust van Noorwegen. Hij belde dan de avond daarvoor om te vragen of ze morgenochtend tijd had vanwege een lastig wiskundevraagstuk waar hij haar hulp bij kon gebruiken. Dit werd de methode om elkaar regelmatig te zien, zonder dat zijn vader zich afvroeg waarom hij

weer naar haar toe ging, waarna hij een uur of drie wegbleef. Op vragen van de kant van zijn vader, 'hoe het ging', vertelde Maarten consequent over de vraagstukken waar hij mee zat. Hoe goed zij dat uit kon leggen, waardoor ze hem hielp, waar z'n vader niets van begreep. De oorzaak dat hij niet verder vroeg en zijn mond hield.

Eén keer en soms twee keer in de week, want te vaak dat was riskant, stapte hij op zijn fiets en reed naar haar toe. Hij ging achterom en via de keuken naar binnen, waarna hij meestal meteen doorliep naar boven, naar de badkamer. Eerst samen onder de douche en daarna in bed of op een stoel, de tijd nemend om te genieten van hun extase. Tot zijn vader op een ochtend zijn hevig geëmotioneerde moeder aan de lijn kreeg met het verschrikkelijke bericht dat Bauke was vermoord.

Droefenis toonde Maarten, alleen met zijn frustratie die hij niet kwijt kon toen zijn vader vertelde dat hij zijn tante niet hoefde te bellen, dat het beter was als hij thuisbleef.

Hendrika had Anke meegenomen naar haar huis en vervolgens de schoonouders van haar dochter ingelicht, want Jelle zat nog op zijn werk. Hij zou de volgende dag weer thuis komen en Bauke haalde hem dan op van Schiphol.

Sinds hij in hechtenis werd genomen, omdat zijn DNA volledig matchte met de DNA bewijsstukken, kreeg hij het gevoel dat de hele wereld wist wat hij en Bauke samen hadden. Zijn vader keek hem niet meer aan, deed hem in de ban en kon de schande van het handelen van zijn zoon met zijn zus niet verdragen. Hij vereenzaamde nog meer sinds zijn scheiding van Elsbeth, zijn vrouw

die hem het jaar daarvoor in de steek liet. Ze vertrok met zijn dochter Annegreet, naar Apeldoorn.

Maarten bleef daarna bij hem omdat een vaderlijke opvoeding beter bij hem zou passen, waardoor hij het prettig vond dat zijn zus aandacht aan hem besteedde, door hem te helpen met zijn wiskunde. Bauke was clever, had gestudeerd en was altijd al slimmer geweest dan hij. Sportief en goed ogend. Johan nam het assurantie kantoor van zijn vader over en werkte samen met zijn broer Jochem vanuit huis. In een kantoor aan de achterzijde van zijn woning.

Zijn werk dat hem op de been hield.

Hij wilde niet getuigen tijdens de rechtszaak, maar kwam daar niet onderuit toen de aanklager hem opriep. Voordat hij aan de beurt was luisterde hij naar de heldere toon van zijn nichtje Anke die de vragen van de officier van justitie beantwoordde. Antwoorden die het vonnis van Maarten inluidde omdat zij hem hoorde die avond, om tien uur. Ze wist dat door haar wekker die verlicht was, zodat ze er 's nachts op kon kijken.

Jelle was ook op de zitting. Hij boog diep, steunend op zijn knieën toen zijn dochter antwoordde op vragen van de officier van justitie. Vertelde hoe zij haar moeder vond.

Daarna was Johan aan de beurt om te antwoorden op vragen wat hij wist van de bezoeken van zijn zoon, of dat zijn toestemming had. Of hij ooit iets gemerkt had wat hij vreemd vond en meer van dat soort vragen.

Tot de officier vroeg wat hij van de verdachte vond, zijn zoon. Waarna hij antwoordde, 'over wie heeft u het? Ik ken die man helemaal niet', en er ging geroezemoes door de zaal.

Op de tweede dag kwam Maarten aan het woord. Ondanks dat hij vol bleef houden dat hij Bauke niet vermoord had, geloofden ze hem niet. Hij hakkelde te veel, stotterde bijna en gaf gebrekkige antwoorden op de verschrikkelijke vragen die voor zijn gevoel werden gesteld.

‘Wat zijn onderbroek deed in de wasmand?’

‘Omdat hij klaarkwam voor ze aan hun spel begonnen, dus vond ze het beter dat zij die waste.’

‘Spel?’, vroeg de officier.

‘Ja, wij speelden met elkaar’, hakkelde hij.

‘Leg eens uit’, zei de officier, en hij schudde zijn hoofd, dat ging hij niet doen. Hij zweeg, zei even later, ‘ik hield van Bauke en zij van mij, ik zou haar geen kwaad kunnen doen.’

‘Je hebt haar gewurgd met een witte theedoek, jouw speeksel, lichaamsvocht en dat van haar zaten daarop. Sporen van sperma in een onderbroek afkomstig van jou. Leg mij dit uit’, zei de officier, uit de hoogte.

Hij ging dat niet vertellen, eigenzinnig als hij was en zei dat hij dat niet kon.

Maar de officier liet het daar niet bij en tegenstribbelend vertelde hij dat hij dit te intiem vond, zoals zij was. Zorgen dat een stoel of de lakens van het bed niet bevlekt werden, als een soort onderlegger als ze met elkaar vreeën. En voor zijn gevoel ging hen dit niets aan. Hij ontkende weer dat hij haar had vermoord, hij hield van haar, dit zou hij nooit doen. Nooit.

‘Un crime violent’, zei de officier, teatraal. ‘Een gruwelijke moord, voorbereid vanwege de wijze waarop het slachtoffer was vastgebonden. Maar vooral de wijze waarop ze gewurgd was, draaiend aan de twee uiteinden van de theedoek, tot haar nek brak en ze stikte. Over-

tuigend bewijs, ook omdat er niets was gevonden dat op een andere dader duidde.'

Hij kreeg als laatste het woord. Het enige wat hij kon zeggen was dat hij het niet had gedaan en haar miste, en weer klonk het geroezemoes in de rechtszaal.

Twee maanden later volgde de uitspraak, achttien jaar voor moord met voorbedachte rade, met aftrek van voorarrest en hij verdween in 'de Koepel.'

Zijn zus Annegreet bezocht hem zo nu en dan.

Van haar hoorde hij dat zijn moeder geen weet meer van hem had en ze moest tegen hem zeggen dat ze ook niet meer voor hem bad. Maar na een jaar of twee verwaterde het contact met zijn zus.

Op haar achttiende kwam Anke op bezoek, ze was volwassen en liet zich niet meer tegenhouden.

Ze wilde hem spreken en zien waar hij zat, of zijn straf werkte. Ook voor haar was het een zekere zaak dat hij de dader was van de moord op haar moeder. Verrast was hij dat ze zo vriendelijk was, waardoor zijn tegenzin verdween. Zijn begeleider zag haar bezoek als een kans om aan te tonen dat hij tot sociale contacten met nabestaanden in staat was. Ze raakten aan de praat, een gesprek waarin ze vooral nieuwsgierig was over die avond dat ze hem hoorde, terwijl zij in bed lag. Hij zei dat hij van niets wist, ondanks dat Anke dit verteld had aan de rechercheur die haar ondervroeg. Ze was er van overtuigd dat hij het was. Ze had hem op de trap gehoord, en later op de avond ook. 'Voor zover ik mij kan herinneren was ik om halftien uur 's avonds weer thuis', antwoordde hij rustig. 'Maar mijn vader kon dat niet bevestigen, hij was op bezoek bij een klant vanwege een verzekering die die mensen nodig hadden.'

‘Jammer’, antwoordde ze. ‘Dat je blijft liegen over je daad. Ik zou er minder moeite mee hebben als je toegaf dat je haar vermoord hebt, dan zou ik je het ooit kunnen vergeven. Maar zo niet.’

‘Ik heb haar niet vermoord’, zei hij weer.

Anke stapte op, keek hem minachtend aan en vertrok, gedesillusionneerd over de uitkomst van haar bezoek.

Haar eerste en de laatste.

De week daarop kwam zijn oma, Hendrika intussen zevenenzestig jaar. De oorzaak was dat Anke volkomen overstuur bij haar binnenstapte toen ze bij hem was geweest. Zodoende wilde ze zijn kant van het verhaal horen om objectief te blijven.

‘Nu pas?’, vroeg hij. ‘Na acht jaar komt u een keer op bezoek? Omdat mijn nichtje overstuur is door een bezoek waar zij zelf op stond dat dit moest gebeuren. Ik heb haar niet vermoord oma, en meer heb ik u niet te vertellen. Het spijt mij wat ik nu tegen u zeg, mijn oma, maar ga alstublieft weg en kom niet meer terug. Net zoals mijn vader zei in de rechtszaal, ‘over wie heeft u het’, geldt dit ook voor u. Ik ben niet de verloren zoon, maar de verstoten zoon.’

Rond die tijd begon zijn traject om hem een kans te bieden terug te keren in de maatschappij. Hij had zijn HBO-diploma ‘Civiele Techniek’ gehaald en kreeg via de reclassering bezoek van beleidsmedewerkers van gemeenten om mee te denken over de wijze waarop onderhoud gepleegd kon worden aan bouwwerken, bruggen, tunnels en viaducten.

Een metamorfose als het om zijn dagelijkse gang in de gevangenis ging, ondanks routinematige gebeurtenissen die hij elke dag van de week meemaakte als gevangene. En toen, na elf jaar, liep hij voor het eerst samen met

een begeleidster door de deur in de poort aan de Wilhelminastraat en wandelden naar het centrum om boodschappen te doen.

Hij deed het goed en wist dat hij kansen maakte om vervroegd in de samenleving terug te keren.

Hij ging niet terug naar Malburgen want daar kende hij niemand meer, hij koos voor Nijmegen vanwege het werk dat geboden werd. Hij begon opnieuw, bijna tweeëndertig jaar oud, als een onervaren broekie.

's Avonds laat in bed zette hij de wekkerradio aan.

Even later werd Rob de Nijs aangekondigd met het nummer 'Het werd zomer'.

Hij herkende het lied en abrupt drukte hij de radio uit.

Vrijdag twaalf november komt Latifa tegen half zes thuis van haar werk en steekt de sleutel in het slot van haar voordeur. Als ze een stap naar binnen zet merkt ze dat de vloer nat is en ziet dat de gang naar de kamer tegen de drempels blank staat.

‘Wat is hier aan de hand’, zegt ze luid in het Arabisch.

Noodgedwongen loopt ze naar de woonkamer, zet haar tas aan de andere kant van de deur en loopt terug om in de badkamer te kijken, waar het water vandaan komt. Omdat ze vreest dat de wasmachine lekt, iets anders kan ze zich niet voorstellen. Vanmorgen heeft ze de was aangezet en als ze in de badkamer kijkt ziet ze dat de wasmachine van zijn plaats is en dat de slang, die strak getrokken aan de kraan zit, lekt. Waarschijnlijk zit er teveel was in de machine waardoor hij aan de wandeling, bedenkt ze zich, en gaat aan de slag om de boel droog te krijgen. Ze zet de voordeur open en legt de loper die in de gang ligt op de galerij. Evenals de badkamerkleedjes, waarna het water in de badkamer wegloopt omdat één van de kleedjes op het afvoerputje lag.

‘Wat stom’, zegt ze weer in haar landstaal en gaat verder met dweilen in de gang.

‘Kan ik u helpen?’, hoort ze een mannenstem vragen.

Ze kijkt op, gaat staan en kijkt in de ogen van haar buurman van twee deuren verder.

Ze glimlacht. Zegt, ‘u komt als geroepen, als ik zo meteen de boel een beetje droog heb dan kunt u mij helpen om de wasmachine weer op zijn plaats te zetten. Hij is aan de wandel gegaan waardoor de waterslang is gaan lekken.’

‘Maar er zit toch een afvoerputje in de badkamer?’, zegt hij, en stelt zich voor als Maarten Vervoort.

‘Latifa Baker’, antwoordt ze, en reikt hem haar hand die